

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Elofizetési arak:</p> <p>Helyben. 10 kor. — fill. Egy évre . . . 10 kor. — fill. Fél évre . . . 5 . . . 50 . . . Fél évre . . . 8 . . . Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . . Negyed évre . . . 4 . . . Egy óra . . . 1 . . . Egy óra . . . 1 . . . 70 . . . Egyesszám ára 4 fillér.</p>		<p>Főszerkesztő: BENEDEK JÁNOS. Felelős szerkesztő: IFJ. MÓRICZ PÁL. Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.</p>	<p>Hirdetési díjak: Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.</p>
---	--	--	---

Nyílt levél a főispán urhoz.

Egy nemesebb, kedvesebbtárgy, a városi muzeum alapításának az eseménye csábítgatja a tollunkat, hogy ezzel a messze kiható, általunk rég sürgett, művelődéstörténelmileg fontos eszménnyel foglalkozzunk. Ritkán választhatnánk ily nemes tárgyat a megírásra, de mi mégis más mezőre lépünk át. Ez korántsem virágos mező. Ez inkább hepe hupás, perzselt szinezetű, rókalyukas, hörsöglyukas, dimbes dombos érdekes mező, mely egyszersmind botránymezője a város közigazgatási életének is.

A városi szeszkereskedés és vele együtt kapcsolatos kezelések botránnyát értjük, melyekről a szabadkirályi város egyik tanácsnoka maga rántotta le a leplet s melyekkel, ugye lehet, már délután maga a tekintetes köztörvényhatósági bizottsági ülés is foglalkozik.

De midőn e sorokat írom, — még sejdítem sincs a felől, — hogy nálunk szokásos csürő-csavarós közigazgatási módszeres rendszer mellett miként határoznak a bizottsági ülés jobbjai. Megütik-e a panaszt Papp László városi üzletfőnök bokáját vagy sem, ki legközelebb egy a „Debrecenben” közzétett, tudomásunk szerint valótlanságot állító levélben adott szomorú bizonyítást arról, hogy netalán ha magán itczemérőnek mesterileg válik is be, de mint ily nagyfontosságú városi üzletnek és vállalkozásnak a főnöke, erkölcsileg és szellemileg egyiránt értékelvén őt, elképzelhetetlen vagyis inkább csak Abderában képzelhető el. . . . Azért foglalkozunk mi most ismételt az ügygyel a városi muzeum nemesebb, kedvesebb tárgyát elejtve, mert utóvégre a polgárság érdekében, a megrendült közbizalom érdekében teljes jogosan követelhetjük, hogy ezen műsötétségbe borított ügy, vádak, kételkedő üzletkezelés, a legsúlyosabban vádolt Papp László viselt dolgai tisztáztassanak és amennyiben visszaélések bizonyulnak be, a botránnyoknak botránnyokra való halmozása és takarítása helyett, egyeseknek, ha még oly befolyásosak legyenek is, azok az egyesek, a magánérdekétől teljesen eltekintve, lássunk, halljunk már ítéletet, még pedig igazságos és minden önzéstől, befolyástól mentítéletet Papp Lászlóra vonatkozólag is, kit bárha fölmentenek is, de a jelenlegi körülmények

között a városi nagy vállalkozás élén, mint tényleges vezető tényezőt tünni képtelenség és a vádat képező visszaéléseknek a nyílt takargatásával azonosnak látszik.

Azért tehát őszintén tisztelt főispán ur, mint a magyar közigazgatás-szolgáltatásnak is egykori oszlopos, szeplőtlen tagja, Önnek kell ezen ügyben sarokra állani és Papp Lászlóval szemben a vizsgálatot Önnek kell a kezébe ragadni, ha ugyan komolyan tartja magát a beiktatáskor hirdetett jog, törvény és igazságos szép elveihez. — Éppen azért tehát nem kérünk a főispán urtól egyebet, hogy Papp László szeszüzletvezető ellenében személyes ellenőrzése mellett indítsa meg és vezesse keresztül a vizsgálatot és minden más befolyástól menten Önmaga hallgassa ki a nyílt és titkos vádakát illetőleg, még pedig eskü alatt, a Papp László vezetése alatt álló városi üzletnek a nagyszámú alkalmazottjait, mert ezek, ha őszintén szólnak és őszintén nyilatkozhatnak, fontos adatokkal járulhatnak az ügy tisztázásához, mely sem nem a Hajdu Gyula tanácsnok, sem nem a Papp László polgártárs ügye, hanem a legnagyobb fontosságú, közérdekű és közbizalmi ügy, miért is kérve-kérjük a főispán urat, hogy teremtessen világosságot, szolgáltasson pártatlanul igazságot és a régi bűnös rendszerre, mely lehetőleg simított mindent, ne terítse rá a diszmentéjét. Lássuk a meztelen valót és igazságot.

Ifjabb Móricz Pál.

Tömeges nyugdíjazások.

A közös hadsereg utolsó három „Rendeleti Közlöny”-e — melyben a magyar helységneveket végre magyarul használják, habár zárjelben még a német elnevezést is olvashatjuk — arról tanuskodik, hogy Bécsben szorgalmasan dolgoznak a novemberi előléptetésen.

Minket tulajdonképpen alig érdekelnek ezek a tömeges előléptetések, de annál idegesebb nyugtalansággal várnak a katonatisztek arra, hogy mit hoz a német „Verordnungsblatt.” Bár most olyanképpen áll a dolog, hogy azok is örvendeznek, a kik most nem haladnak előre, mert az egyenlő rangban lévők száma az előléptetések folytán apad és ennek a névkönyvben való megállapítása sok katonatisztnak legkedvesebb foglalkozása. Az idealizmus a tisztikarban már-már kihalt. Mindenki katona,

minden épkezláb ember háboruba megy, életét és vérét föláldozza a hazáért, úgy, hogy az már nem sokat nyom a latban, ha valaki békében is állandóan a fényes egyenruhát hordja. És a kik a császár kabátját viselik, nagyrészt gyermekkorukban, szülei elhatározásából jutottak a katonai pályára. Igaz, hogy a katonaintézetekben az iskoláztatás a legolcsóbb, a fiú leghamarabb nélkülözheti az anyagi segílyt és fiatal korban jut aránytalanul magas fizetéshez.

Hogy aztán van-e kedve és tehetsége a katonásdihoz, hivatása kielégíti-e, az természetesen szóba sem kerülhet. Így aztán nem csoda, hogy kevés katonatiszt lelkeseedik őszintén hivatásáért, ha csak azért nem, mert aránylag kevés fáradtsággal, elég gyorsan juthat oly magas állásokba, a melyeket más pályán általában nem, vagy csak nagy küzdelem után érhet el. A ki egyszer bármilyen uton a katonai pályára került, az legjobban teszi, ha hivatásánál marad, mert más pályán nem érvényesülhet. Nem ütközünk meg azon sem, hogy a rendes novemberi előléptetést türelmetlenül várják.

Bár tudjuk, hogy nem valami különös érdek, vagy e kiváló szorgalom elismeréseképpen történik ez, mert ott is hivatalos létrán haladnak előre az egyenruhás — alkalmazottak. Ha pedig nincs üresedés, — a mint ezt különösen az utolsó „Rendeleti közlöny”-ök is bizonyítják — nyugdíjazás által csinálnak helyet. Hihetetlen, hogy mily nagy a nyugdíjasok száma. Rövid tíz hónap alatt két tábornagyot, tizenhárom altábornagyot, tizenhat vezérőrnagyot és tizennyolc ezredest, továbbá három vezérhadbíró (összesen csak hat van), három ezredeshadbíró, két vezér törzsorvost, tizenhét törzsorvost, még számtalan törzs- és főtisztet nyugdíjaztak. Ha még a haláleseteket és másféleképpen keletkező hiányokat tekintjük, könnyen érthető, hogy az előmenetel oly kitűnő és a félévi előléptetések sohasem maradhatnak el.

Jelenleg is már tizenhét ezredes van tábornoki alkalmazásban, tehát se ezeknek, se a többi törzstiszteknek és századosoknak nem lesz okuk panaszra. A főhadnagyk előléptetése úgy alakul, hogy a gyalogságnál azok, akik nyolcz évig, a lovasságnál, a kik hét és fél évig, a tüzérségnél pedig azok, kik nyolcz és fél, majdnem kilenc évig vártak a harmadik csillagra, azt most megkapják.

Honvédségünknel — elég jogtalanul — májusban, tekintettel a közösök rosszabb előmenetelére, az előléptetést megakasztották. Ez a sérelmes kísérlet balul ütött ki, mert a szervezett magasabb állásokat részben alacsonyabb rangban levőkkel kellett betölteni, így számos alezredes ezredparancsnok és sok főhadnagy századparancsnok van. A követett eljárást tehát megszüntetik. A kik 1895. május 1 én főhadnagyk lettek, most mind századosok lesznek. Szükségessé teszi ezt a honvédségnek küszöbön álló újjászervezése is, mely az előmenetelt még kedvezőbbé fogja tenni. A kitüntetésekkel nem

netei közül néhányat megörökített a szemfüles fényképező mester. Kiss Ferencz az ősmert debreczeni fényképész, az Uj Idők megbízásából és számára fényképezett le néhány érdekfeszítőbb mozzanatot, melyek után most így messze földön megőserik az olvasók a legujabb és legnagyobb hortobágyi eseményt — a szereplőket, a hortobágyi legelső országos agarászversenyt, a mely néhány napon át zajos, eleven urinépekkel népesítette be a széles hortobágyi pusztát.

A polgári kerékpáros-egyesület értekezlete.

A polgári kerékpáros egyesület titkárától vettük a következő meghívót: Van szerencsém tisztelt sporttárs urat f. hó 28-án kedden este 8 órára a „Dréher“ sörcsarnokban tartandó rendkívüli értekezletre meghívni. Tárgy: 1. Elnökünk, dr. Benedek János bucsuzása. 2. Együletünk további fennállása módjainak megbeszélése. Debreczen, 1902. október hó 27-én. Adj Isten! Fridvalszky Rezső, e. titkár.

Elhunyt üzletvezetőségi tisztviselő.

A M. Á. V. üzletvezetőség tisztikárának egy rokonszenves tagja halt el ma éjjel a városi kórházban, felsőméri-ostoharits Horváth József számtiszt, és ny. m. kir. honvéd főhadnagy, életének 30-ik évében. A jobb napokat is élt fiatal ember, ki igen előkelő családból származott, ez előtt tekintélyes vagyonnal bírt, majd a szeretettel választott katonai pályáról is megvált, mert kisebb mérvű szívbeteg lett és emiatt a katonai szolgálatra alkalmatlanná vált, miért is 1898 május 1-től nyugdíjazták. Temetésével az üzletvezetőség tisztikara testületileg vonul ki és koszorút is helyeznek a szeretett kartárs koporsójára.

A debreczeni ev. ref. egyház

orgona építető bizottsága 1902 év okt. hó 29-én d. u. 4 órakor az egyház tanács termébe ülést tart tárgyak: küldöttség jelentése.

A rabsegélyező egyesület

választmánya folyó hó 26-án gyűlést tartott dr. Szücs Miklós törvényszéki elnök vezetése alatt a törvényszéki palota épületében. Örömmel vette a választmány tudomásul, hogy Balogh Dávid és Lukács Ármin kereskedők 10, illetőleg 6 korona adományt tettek az egyesület céljaira. Az egyesület teljes vagyona fölötté áll 5500 koronának. A május 11-ki közgyűlés óta 6 kiszabadult foglyot, vagy letartóztatottak családját segélyezte az egyesület. A tagsági-díjak ez évről rendszeresen befolytak. Egy korábbi kérelmét, mely közbejött akadályok miatt nem volt teljesíthető, megismétli a választmány; méltányos feltételek mellett mintegy négy hold földet kérve a városi tanácstól, hogy rabmunkaházát fölépíthesse s konyhakertészeti telepet létesíthessen.

A debreczeni ügyvédi kamara új tagjai.

A debreczeni ügyvédi kamara választmánya közhírré teszi, hogy dr. Herczeg Béla ügyvéd, Kis-Uj-Szállás, Klein Antal ügyvéd Szolnok, dr. Nagy Sándor ügyvéd Debreczen, dr. Propper Dezső ügyvéd Nyíregyháza, továbbá dr. Szónyi Béla ügyvéd, Tisza-Lök székhelylyel, az ügyvédek névjegyzékébe felvették és dr. Kálmáczhelyi József ügyvéd

a névjegyzékből, a kassai ügyvédi kamara területére való elköltözése következtében töröltetett.

Halálozás.

A bánatos Nagy család részéről következő gyászlevél közlésére kértünk fel, melyet is őszinte részvétellel közlünk:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk forrón szeretett kedves leányomnak, illetőleg testvérünknek, sógornőnek és nagynénénknek néhai Hosszumezői és szentmiklósi Nagy Mariskának folyó hó 27-én reggeli 1 órakor, sosszas és kínos betegség után történt gyászos elhunytát. Felejthetetlen drága ha ottunk földi részei folyó hó 27-ikén, délután 3 órakor fognak Hatvan-Csók-utca 3. szám alatti lakásunkról, ev. ref. nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonait, barátait és ismerőseit bánatos szívvel meghívjuk, — Debreczen, 1902 október hó 27. Az elhunyt édes anyja; özv. hosszumezői és szentmiklósi Nagy Ferenczné. Testvérei: Elek, nejevel Sz. Dienes Iónával s Ervin, Irén és Jenő gyermekeikkel, Emilia, Ziza.

Meghívás

a debreczeni ev. ref. egyház öszt. oszt. bizotts. által 1902. év októb. hó 30-án d. u. 3 órakor az egyház tanácstermébe tartandó ülésre. Tárgyak: ösztöndíjak odaítélése.

A tanári kör ülése.

A debreczeni tanári kör igen népes gyűlést tartott f. hó 25-én Dóczi Imre elnöke alatt, hogy állást foglaljon a tanároknak nézve rendkívül sérelmes fizetésrendezés ellen. Dóczi elnöki megnyitójában is hangsúlyozta, hogy bár a fizetésrendezés a felekezeti tanároknak most nem vonatkozik, mégis a felekezeti tanárok szempontjából is a tanári állás lefokozását látja abban a tervezetben, mely a lapokban nyilvánosságra jutott. Majd Pogány Kornél ismertette behatóan a tanárság jogos kívánalmait, melyek úgy foglalhatók össze, hogy a tanári fizetés kezdődjék a IX. fizetési osztály második fokával vagyis 2800 koronával és végződjék korpótlékok utján a VII. fizetési osztály első fokával vagyis 6000 koronával, ez más szóval a törvényszéki bírákkal való egyenlő elbánást jelenti. A kör az előadó javaslatát elfogadja és elhatározza, hogy tollal és szóval minden lehető megtesz a tanárság ezen méltányos kívánásának elérése végett. A kör ezután folytatta a magyar írásbeli dolgozatokról szóló kérdés tárgyalását, melyben Kulcsár Endre szerepelt előadóul. — A körbe új tagokul beléptek a piarista főgimnázium új tanárai, névszerint Vittkó József, Majoros Ferencz, Varga Ferencz, dr. Szücs István, Éberhardt Károly.

A debreczeni pinczérszakiskola megnyitása.

A magyarországi pinczergárda évek hosszú sora óta fáradozik azon cél elérésére, hogy az ő foglalkozásuk is képesítéshez legyen kötve. Szükségük is van arra, mert eddig akinek eszébe jutott, vagy a ki elvesztett már lába alól minden megélhetési alapot, mint utolsó menedékhez a pinczérsgéhez fogott. Ilyenfor-

mán igen sok olyan egyén vegyült a pinczéri kar közé, kik épen nem váltak diszére, becsületére ennek a különben becsületet érdemlő karnak. Ezen a visszás helyzetben akartak a debreczeni pinczerek segíteni és eredményt is értek el, mert a vendéglősök támogatása mellett pár év előtt megnyitották a fővárosban az első szakiskolát, melynek működéséről maga a közoktatásügyi miniszter is a legmelegebb szavakkal nyilatkozott. A főváros után a vidék is mozogni kezdett és Debreczen az első vidéki város, melyben a pinczérszakiskola létesült. Márkus Jenő a „Dréher“ sörcsarnok tulajdonosa, Hauer Bertalan az „Angol Királynő“ tulajdonosa évek óta nagy buzgalommal fáradoznak azon, hogy az ország vidékének első pinczérszakiskoláját megteremtsék. — A debreczeni vendéglős ipartársulat támogatása mellett sikerült is nekik ezt a szép tervet megvalósítani. A debreczeni pinczér szakiskola egy hó óta már működik. A városi tanács a Csapó-utcai Barcsay-féle házban tantermet is adott a szakiskolának. A szakiskola ünnepélyes megnyitása holnap, szerda délután 3 órakor lesz, melyen megjelen a közoktatásügyi miniszter képviselője, Mártonffy min. tanácsos is és több fővárosi vendég.

Gyanus haláleset.

Pár nappal ezelőtt a kis 20 hónapos Boda Mariska szemén ismeretlen okból egy seb keletkezett, mely napról-napra veszedelmesebb lett és negyed napra a szegény gyermek belehalt. A hullát dr. Varga Emil vizsgálta meg, aki gyanusnak találta a gyermek halálát s jelentést tett a rendőrségnek. A gyanus halállal kimult gyermek hulláját beszállították a közkórházba, ahol a boncolást ma tartják meg, mely hivatva lesz kideríteni, hogy mi okozta a gyermek szemén a végzetes sérülést.

Vasutasok fizetésrendezése.

Az államvasuti tisztviselők fizetésrendezése hosszú vajadás után ugyilátszik megtestesítet ilt. A sok normálstátusos és korpótlékos terv elejtése után végre megállapodásra jutottak az illetékes tényezők, s bár az elfogadott terv sem a tisztviselők kívánásának, sem az igényeknek nem felel meg, mégis fontos lépés, mert a protekciót némileg határok közé szorítja. A fizetési tervezet, mint halljuk, csak a költségvetés törvényerőre emelkedése után lép életbe, s ebből megtudtuk azt is, hogy a kereskedelmi miniszter ismét akar spórolni néhány havi többletet a tisztviselőktől, mert a vasutasok írtmányait sohasem szokták viszáhatólag folyósítani. A tervezet 1400 koronában állapítja meg a kezdő fizetést az eddigi 1200 koronával szemben, szabályozza az egyes rangfokozatokban az előléptetési időt is, de az egyes rangfokozatok közt nincs megállapítva az előléptetés ideje. Így megeshetik, hogy a VI. rangfokozat osztályában évekig elülhet a tisztviselő, míg az V. rangfokozat 3. osztályába jut. Hibája a tervezetnek, hogy a magasabb osztályok fizetését, ép úgy mint az állami hivatalnoknál nagyobb összeggel emeli, mint az

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja **Harmat arczporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kitünő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdévé, széppé teszi s megóvja a megránczosodástól. (Kapható 3 színben: **fehér, rózsaszín, mintadoboz Harmat-pouder** ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá következő arczporait: **Berlini Felpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fillér. **Velutin Pouder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor. (1)

alsókét, pedig ezeknél égetőbb szükség van a rendezésre, mert ép a kishivatalnokok nyomora tette szükségessé első sorban a fizetésrendezési javaslat kidolgozását. A tervezet következő:

rangfok	osztály	fizetés	labbér.	előléptetési idő	eddiggi fizetés
		3 1400 k.)			1200 k.
VI.	2 1600 „)	600 k.	6. k.	2 év	1400 k.
	1 1800 „)				1600 k.
	3 2000 „)				1800 k.
V.	2 2200 „)	800 k.	8 k.	2 év	2000 k.
	1 2400 „)				2200 k.
	3 2600 „)				2400 k.
IV.	2 2800 „)	1000 k.	10 k.	3 év	2600 k.
	1 3000 „)				2800 k.
	3 3400 „)				3200 k.
III.	2 3900 „)	1200 k.	12 k.	4 év	3600 k.
	1 4400 „)				4000 k.
	3 4800 „)				4400 k.
II.	2 5400 „)	1400 k.	14 k.	5 év	4800 k.
	1 6000 „)				5200 k.

A debreczeni fekete fátýolos hölgy.

Debreczennek is megvan a maga saját külön fekete fátýolos hölgye, ki egy évben több ízben megfordul a városban és sok kellemetlenséget, bajt okoz a rendőrségnek. Ez a fátýolos hölgy azonban nem olyan rejtélyes tünemény. Abai Marinak hívják, hajduböszörményi és a rendőrségnél már sokszor akadt dolga. Mint aféle félvilági hölgy, elegánsan öltözködik, csak hogy mindig feketebe, hosszú fátýollal, a bánatos kis özeveggyet. A rendőrség már több ízben eltolonczolta a városból és örök időkre is kitiltotta. De Abai Marit szíve mindég csak a debreczeni kaszárnyák felé húzza. Tegnap is ott találták és ma, mikor Orosz rendőrfogalmazó 30 napi ingyen lakásra marasztotta a rendőrségen, oly éktelen dühbe jött, hogy a bűnügyi osztály börtönhelyiségének, mikor egyik kényelmes szobába beakarták vinni, minden ablakát bezúzta. Nehezen tudták megfékezni, de ekkor már másik lakást rendeztek be részére, a sötét zárkában helyezték el.

Betöréses lopás.

Még bizonyára élénk emlékezetében él a debreczeni közönségnek az a vákmerően elkövetett betöréses lopás, melyet egy lakatossegéd intézett a helybeli Neumann M. férfi-ruha-üzlete ellen. A fényes nappal elkövetett betörés nem sikerült. A tettest a helyszínen, munkája közben, mikor a Wertheim-féle szekrény kinyitásával bajlódott, meglepte a rendőrség és letartóztatta. — Ehhez hasonló eset történt szombaton a Neumann cég pécsi fióküzletével is. — A különbség csak az, hogy a tettesnek 1700 kor. készpénzzel, melyet a pénztárfiókból vett ki, sikerült megugrania. A rendőrségnél alapos a gyanu, hogy a tettes nem lehet más, mint Váradi Lajos lakatossegéd, vagyis ugyanaz, aki a debreczeni üzletet akarta kirabolni. Váradi Lajos, kit a törvényszék két évi börtönre ítelt megszőkött a büntetés elől s valószínű, hogy a bétörést ő követte el. A rendőrség országosan körözteti.

Szerencsétlenség az utcán.

Tegnap este végzetes szerencsétlenség történt. Konrad János mézeskalács készítő uvarosát Lakatos Jánost ládába csomagolt árukkal elküldötte. A megrakott szekérre felült Medgyesi Lajos tanuló is. Alig hadtak pár lépést, a kocsit nagyot zökkent, Medgyesi lefordult és a kerekek alá került. A kocsit kerekei lábát annyira összezúzták, hogy a kórházban ma már amputálták. A rendőrség vizsgálatot indított, nem terhelte valakit mulasztás a szerencsétlenségért.

Bűnügyi főírgyalások.

Október hó 29-én Szerdán. Szakál Ferenc ellen hat. elleni erősz. büntette. Kandél Stefi s társa ellen, lopás büntette. Október hó 30-án Csütörtökön. Rozinger

Márton ellen lopás büntette, Fülöp György ellen lopás büntette, Bogdán József s társa ellen lopás büntette, Nagy Mária Teréz ellen lopás büntette. Október hó 31-én Pénteken. Ozsváth András s társa ellen lopás büntette. Ugyanaznap az I-ső Tanács előtt. Bános János s társa ellen s. t. sértés büntette, ifj. Deli István s társa ellen s. t. sért. büntette, Cs. Nagy Gábor g. o. emb. ölés vétsége. Csáki Gyula s társa ellen lopás büntette. Ugyanaznap ítélethirdetések.

Négyszázötven szőkött katona.

Van egy leányoknak való bus magyar nóta, a mely azt mondja: mind elvitték a legények elejét... Elvitték őket katonának. Ma is elviszik őket a faluhól, de nem a zászló alá, hanem messze tengerentúlra, Amerikába s marad otthont egyik két-három nyomorult. Ez a szomorú igazság bebizonyosodott minap a Homonnán megtartott katonai ellenőrző szemlén, a melyre ötszáz katonának kellett volna jelentkeznie. E helyett mint tudósítónk jelenti, alig jelentkeztek ötvenen. A többi mint hivatalosan megállapították, az újvilágba vándorolt. Több községből egyetlenegy hadkötelest sem birtak előállítani.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, ösmerősök és jóbarátok, kik felejthetetlen nevelt és kereszt-leányunk, jó gyermekünk Saroltának, vég-tisztességételen megjelentek és ezáltal mély bánatunkat enyhítették, fogadják fáradságokért és részvétőkért, hálás köszönetünket, Török Balint, családom és édes szülei nevében is.

Arad öröksége.

Arad város kiküldötte, Steinhardt Mór dr. tb. főügyész visszaérkezett már Grácból, ahova a város a Weitzer-féle milliós hagyaték felbecsülése végett küldötte. A becslés szerint azonban a vagyon mostani értéke jóval kisebb, mint azt a végrendelet feltünteti. Csőkkent a vagyon azért, mert Weitzer a végrendelet írása óta a birtokában lévő 1900 darab grácz waggongyári részvényből időközben 225-öt eladott s mert a részvények ára 800 koronáról 500-ra esett. Föl vannak továbbá véve a végrendeletben az aradi waggongyári részvények is, melyeket időközben eladott. A Kukczien Store szeszfinomító részvényei egy millióval vannak felvéve, s ezek sem érnek többet 400000 koronánál. Érdekes, hogy Weitzer ezen a gyáron szerzte vagyona legnagyobb részét. A hagyaték így a mai érték szerint 2,325.007 korona, jövedelme pedig az első évben a kifizetendő életjáradékok lovonása után 50.000 korona. Ha a járadékokat többé nem kell már fizetni és a mostani különösen rossz üzleti viszonyok is megszűnnek, a hagyaték jövedelmét mintegy 130.000 koronára tehetjük. A végrendeletet különben a rokonok és az elhunyt fogadott fia meg fogják támadni, a város azonban mindent megtesz, hogy a végnélküli pereskedésnek elejét vegye s békés egyesség kötésére törekszik.

Felhívás a katonaköteles ifjakhoz.

Vettük a következő értesítést: A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya felhívja azon debreczeni s más községbeli illetőségu állítás és népfelkelő köteles ifjakat a kik az 1880, 1881, 1882, 1883 és 1884-ik években születtek, hogy összeiratásuk végett a katonai ügyosztály hivatalos helyiségében (városház keresztépület I. em. 18. ajtó) naponként a hivatalos órák alatt délelőtt 9—12-ig, délután 3—6-ig 20 nap alatt, de legkésőbb november hó végéig anynyival is inkább jelentkezzenek (a jelentkezéshez illetőségu bizonyítvány, keresztlevél,

munka vagy cselédkönyv, tanulónak a lezke latogatási bizonyítvány magukkal hozandó) mert ki ezen jelentkezést a nélkül, hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja kihágást követ el és 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal vagy ennek megfelelő elzárással büntetetik.

Távirat.

A magyar huszárok ügye a képviselőházban.

Budapest, 1902. okt. 28.

A képviselőház mai ülésén napirend előtt felszólt Rákosi Viktor a Reichsratban megtámadott magyar huszárok érdekében. Tiltakozik az ellen, hogy Schlachte az alacsony napszámot magyar katonai assistenciával tartsa fenn, (Tetszés!) és két nemzetiség gyűlölete közé a magyar huszárokat állítsák, felhasználják az alkalmat, hogy a magyarokat szidják, a magyarok kegyetlenkedtek, mert barbár természetűek. Az osztrák hadsereg szokása, hagyományos szelleme, hogy a czivilt alantosságosabb lénynek tekinti. A Galicziabántörténeteket nem lehet a magyarság rovására írni. A magyar huszárok a felsőbbbségtől kapott parancsot teljesítették csupán, mely mindenestre kemény volt. Galicziában csaknem parasztforradalommá fajult „és az osztrák huszárok még sem lőttek agyon senkit. Csak egy lányról beszélnek, aki, mikor a huszárok szobájába nyomultak, megütötte a guta. (Gabányi Miklós: Örömeiben!) A katonák maguk közt is gorombák, mutatja az is, hogy a Vérmezőn a Dienstvegnél, ha Lobkovitz véletlenül megcsóválja a fejét, — azt hiszik, hogy nem tetszésének ad kifejezést és a fejszóválás már káplári pofonokká alakul a kaszárnyában. Felkéri Fehérváryt, intézkedjék hivatalosan, hogy a huszárok, magyarság becsülete elégtételt kapjon. Ők fiaink, büszkeségeink és ideje lenne már, hogy megszűnjének Galicziában rendőri szolgálatot teljesíteni. Hozzák laza őket. Breitner misét emleget elmenetelükre, elhiszem, de a huszárok is mekkora viaszgyertyákat gyujtanának a miséhez, ha szabadulhatnának.

Szöll Kálmán nem válaszképen beszél, csak két megjegyzést tesz. Az osztrák kormány a galicziái parasztlakosság megfékezésére karhatalmat rendelt. Ehhez joguk van, megbírálni nincs okunk. Ha a magyar huszárok részéről visszaélesek történtek volna, orvoslást kereshettek volna sértettek. Igaza van képviselőrnak, hogy benem bizonyított vádak alapján elítélendő dolog az hogy magyarságot vádolják. Majd a honvédelmi miniszter meg fogja tenni a kellő lépéseket a tényalás kiderítésére. A legközelebbi ülés november 4 ik.

Felhívás az iparosokhoz.

A főkapitány tudatja az érdekeltekkel: A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Miniszter ur 35,256—VIII. 1902. számú határozatával a debreczeni ipartestületi betegsegélyző pénztár alapszabályait jóváhagyván ezen új betegsegélyző pénztár alakuló közgyűlésének határidejét 1902. évi november hó 2-át tűzöm ki, és pedig a munkaadók alakuló közgyűlésének határidejét 1902. évi november hó 2 ik napjának délelőtti 10 óráját, az alkalmazottak alakuló közgyűlésének határidejét pedig 1902. évi november hó 2-ának délutáni 3 óráját. Felhívom ennélfogva a helybeli önálló képesített iparosokat, ugyszintén a náluk alkalmazásban álló és bejelentve lévő alkalmazottakat, hogy fenti határidőben az ipartestület disztermében, az ipartestületi betegsegélyző pénztár alakuló közgyűlésére minél nagyobb szám-

mal és pontosan jelenjenek meg. Kelt Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága mint elsőfoku iparhatóságtól 1902. október hó 22-én. Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány.

Találkozás.

A N—d írja: A Püspökladányi állomáson csinos kis jelenet játszódott le a napokban. Egy javakorbéli hölgy, ki Budapesten tőkepénzéből él, kis hirdetés utján keresett férjet. Névtelenül sokan jelentkeztek, kik hajlandók lettek volna az elegáns megjelenésű hölgygel megismerkedni. Az asszony azonban egy gazdatiszt ajánlatot fogadta el, ki Püspökladány környékén volt alkalmazva. Megbeszéltek, hogy a ladányi állomásnál találkoznak, a hölgy gyöngyvirágot a férfi pedig vörös rózsát visel. A hölgy türelmetlenül várta a Nagyvárad felől érkező esti vonatot, míg végre megérkezett és kiszállt belőle a vörös rózsás ur, akinek a delő éles sikoltással borult a nyakába. A vörös rózsás ifju ugyanis az elegáns hölgy — hazulról rég elszakadt, édes fia volt. A szemtanúk szerint a találka igen kinos vala.

A vasut szavatossága élő állatok szállításánál.

Egy Körösmezőn feladásra került, Prágába rendelt sertésküldemény elszállítását a vasut magára vállalta, jóllehet, hogy Máramaros megye zár alatt állott. A küldemény Prágába érkezvén, állategészségügy-rendészeti intézkedés folytán a sertéseket elkobozták, eladták s a befolyt összeget a büntetési alaphoz utalták. A feladó erre beperelte a vasutat és kárának megtérítését kérte azon indokolással, hogy a kárt a vasut közgeinek vétkes gondatlansága okozta, mivel azoknak a fennálló zárlatról tudniok kellett s így kötelességük lett volna a szállítmányt visszatartni. A vasut ennek ellenében hivatkozott az üzletszabályok 44. §-ának 2. pontjára s az idevonatkozó V. póthatározományra, mely szerint az egészségrendészeti szabályok figyelmen kívül való hkgysából származó minden kárért a feladó felelős. Ezt az álláspontot úgy a kereskedelmi és váltótörvényszék, mint a tábla magukévá tettek s felperest keresetével elutasították. A Kuria azonban mindkét első bírósági ítélet megváltoztatásával, 5687 901. számú döntvényével a vasutat a felmerült kár megtérítésére ítélte. Az indokolás szerint ugyan is a vasutnak a 21. számú utasítás értelmében tilos oly áruk szállítására kocsimegrendeléseket elfogadni, melyek egészségrendészeti intézkedések alapján a szállításból ki vannak zárva. Ha tehát ily árukra nézve még kocsis megrendelések sem fogadhatók el, annál kevésbé szabad azokat szállításra elfogadni. Mivel pedig a vasut azáltal, hogy a szóban forgó küldeményt, az idevonatkozó szabályok figyelmen kívül való hagyásával, szállításra elfogadta és a szállítás eszköztelte is, vétkes gondatlanságot követett el, köteles a bekövetkezett kárt is viselni.

Hosszu lesz az ős.

Meteor, a híres szegedi időjós, a következő sorokat írja: A 23-iki csomópont hatása alatt óriási folt csoport keletkezett a napon. E folt csoport hossza körülbelül 140 000 kilométer, tehát 11-szer hosszabb mint földünk átmérője. Oly hosszú lehet mint a Jupiter, tehát a legnagyobb boly-

gónak az átmérője. E folt csoport azt mutatja, hogy a vénasszonyok nyara még ezután következik, ha nem rövidül a lánczolat; összehúzódása és hirtelen eltűnése azonban a téli idő beálltát fogja jelezni. Az előbbi azonban valószínűbb mint az utóbbi.

Főhívás az építő iparosokhoz.

Miután a helybeli iparos tanoncziskola téli szakirányu tanfolyama f. év november hó 1-én (Szombaton) megnyílik és a rendes tanítás ugyanakkor kezdetét veendő, főhívatnak az építőmesterek, hogy ujonnan szerződött tanonczáikat f. hó 27, 28, 29 és 30-ik napjain, a rendes tanítási idő alatt, a Baresay háznál, az igazgatósági irodában mulhatlanul irassák be. Ugy a keirt, valamint a mult tanév növendékei már f. év nov. hó 1-én kötelesek jelentkezni és pedig a következő helyeken: az ácstanonczok I. II. III. oszt. növendékei szombaton délelőtt 8 órakor a Baresai háznál, a kőművesek haladó csoportja ugyanott d. u. 2 órakor, a kőművesek II. III. oszt. tanulói 1-én, d. u. 2 órakor a Pacsirta utca ev. ref. elemi iskolában. Az esetleges mulasztók már 1-én hejegygetnek. Az iparos tanoncziskola igazgatósága.

Mellfüzőket a legmodernebb formák és alkalmak szerint — bármily kivitelben a legyorsabban és kiváló gondnal jutányos áron készít Goldstein Karolina mellfüző gyára Debreczenben Piacz-utca.

SZINHÁZ.

Műsor:

Szerdán: bérlet „A“ (először) Bellevillei szüz. operette.
Csütörtökön: bérlet „B“ (másodszor) Ugyanaz.
Pénteken: bérlet „C“ Velencei kalmar. Színmű.
Szombaton: bérlet „A“ Párisi élet. Operette.
Vasárnap két előadás: d. u. bérlet-szünetben: Kukta kisasszony. Énekes bohózat.
Este: bérlet-szünetben: Dózsa György. Szomorujáték.

Színházi hírek.

Ma kedden lesz a reprise Karczag Vilmos 4 felvonásos színművének „A lemondás“ nak. A színmű szereposztása a következő: Korolán gróf — Klenovits György, Géza — Palágyi Lajos, Boldizsár báró — Sebestyén Géza, Pártos Elek — Virágháty Lajos, Tuta gróf — Pataky Béla, Hererenberger — Nagy Dezső, Kovács Bálint — Szilágyi Aladár, Orvos — Szalay Károly, Boldizsárné — Ebergényiné Amália, Dorsai Irén — Menszáros Margit, Tekla — Csige Ilonka, Sarolta — Jeszenszkyné Irén.

Szerdán lesz Milöcker Károly 3 felvonásos operettjének a „Bellevillei szüz“ nek a premierje. Az operettben mutatkozik be a debreczeni közönségnek Márton Miklós másodtenorista, ki Doudoux mérnök szerepét játssza. A többi főszerepet pedig Áldor Juliska, Krémerné Lili, Havasi Szidi, Krémer Jenő, Nagy Dezső, Mezei Andor, Farkas

Béla és Szilágyi Aladár játsszák. A harmadik felvonásban előforduló Egyveleget Berzeviczy Etelka és Faludi Berta tánczolják.

Szigligeti Ede, „Csokonai szerelme“ című színműből ma tartották az első próbát M a k ó igazgató rendezése mellett. A színmű november hó 17-én fog színre kerülni.

Rákóczy hamvaiért.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Az „E—s“ -ből olvassuk ezen Rákóczy ünneplésével és jeles tudósunkkal szeretett Thaly Kálmánnal is foglalkozó sorokat.

Kedvelt lapunkban, az „Egyetértés“ -ben „Rákóczy hamvaiért“ cím alatt levél jelent meg, melyre az audiaturo et altera pars elvénél fogva szabadjon néhány megjegyzést tennem.

Azt mondja az igen tisztelt czikkíró ur: „Thaly Kálmánt adott szava köti arra, hogy a Rákóczy hamvak hazaszállítását czélzó bármilyen mozgalomban ne vegyen részt!“

Örvendetesen konstatálhatjuk, hogy a czikkíró ur emez állítása nem állhat meg a maga teljességében azért, ha ez ideig maga a Mester nem czáfolta meg a fönt idézett állítást, megezáfolom én a tanítvány, a Rákóczy-kor történetének egyik szerény munkása.

Igaz, hogy a „Rákóczy sir“ felbontása engedélyét Pére François Lobry superieur egy négy pontból álló reverzális aláírásától totte függővé, melyet a Mester fájdalommal bár, de a hamvak meglételének és azonoságának konstatálása érdekében elfogadva 1889. október 7-én nyújtott at a missió főnökének, amde ennek a reverzálisnak L. J. ur által érintett (4-ik) pontja nem arra kötelezi a Mestert, hogy a Rákóczy hamvak hazaszállítását czélzó semmilyen mozgalomban ne vegyen részt, hanem hogy ilyennemű agitációt ne kezdjen.

Ez itt a lényeges — és a jelen körülményekre nézve nagyon is fontos — eltérés L. J. ur czikke és a történeti igazság között. A „részvételt“ és a „kedvezményezést“ nem lehet identifikálni!

Am legyen más a vezér, de a Mestert, — e bujdosók szent „édes keserves lakta földjének“ hü zarándokát, Rákóczy szent hamvainak földalálóját kor történetének legilletékesebb s legnagyobb tudományu faktort — kihagyni nem lehet, sőt mindent el kell követni arra nézve, hogy a mozgalomban való részvételre megnyerjük. Ettől nem tiltja el az adott szó szentsége!

Ahhoz, hogy Rákóczy és a „Nagyszasszony“ szent hamvainak hazaszállítására rendezendő ünnepek „okvetlenül 1903. febr. 17-én“ kezdődjenek, nem ragaszkodhatunk oly határozottsággal, mert:

1. Szép terv — fajdalom — még csak a kezdet kezdetén van és csupán 4 rövid hónap választ el a kivitelől! Am ez a négy hónap — mint a mult ez irányu meddő törekvései eléggé igazolják — nagyon kevés ahhoz, hogy a mozgalom országos elterjedését s Rákóczy szent emlékéhez méltó ünneprendezést nyerjen! Mert hát számlonunk kell bizonyos bécsi körök és ezek révén szerte a hazában lappangó bécsi szellem alattomos akadékoskodásaival is, mely e pár excellence ideális és csupán történeti

Békési „Prima“ házikenyér sütőde Debreczenben.

Sütőde telep Miklós-utca 35. Falk ház. Főelárutító hely Nov. 1 től Piacz-u. 26. Szikszay ház. a nagytözsde mellett. Fiók-elárutító helyek: Simonffy u. 2. és 18. számú vassátrak, hoi ma és mindennap az elárutítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

kegyelet jellegével bíró ügyben ismét csak politikai tüntetést és antidinasztikus törekvéseket lát.

2. A lazarista atyák korántsem fognak oly könnyen beleegyezni abba, hogy a több emberöltőn át szent kegyelettel őrzött hamvaktól megváltjanak, hiszen láttuk, hogy a Mesternek mily rendkívüli fáradtságába, rábeszélő képességének mily erejébe került megnyerni Lebryt csupán csak a sir fölbontása eszméjének és ismét mennyi időbe került, míg Lobry közbenjárására a rendi konvent és Bonetti internuntius is megadta az engedélyt a sir fölbontására.

Aztán mit következtethetünk a misszió főnök azon eljárásáról, hogy ugyszólván az utolsó pillanatban még egy reverzális kiadásától tette függővé a sir fölbontását? Azt, hogy a rend féltékenyen őrzi és minden szándéka tovább is őrzeni galatai egyházának eme főnevezetességét, hogy ha csupán a sirfölbontás, Rákóczy hamvai meglételenek és azonosságának konstatálása, — mely elvégre magának a rendnek is érdekében állt, — oly sok nehézségbe ütközött, oly sok czeremoniával, elővigyázattal járt, szinte bizonyos, hogy a hamvak kiadására irányuló tárgyalások nem fognak egy könnyen lebonyolódni s így hármennyire kívánatos volna is az orsz. ünnepeknek 1903. febr. 17-én való megkezdése, sokkal valószínűbb, hogy azt az eredeti terv szerint 1903. jun. 15-ére kell halasztanunk.

Geszt, 1902. október végén.

Sennovitz Gyula.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Mórész Pál.

Azt is tudni kell, hogy a poroszok még az utóhadjokat is visszavonták Szombrefől és már az üdözéseket tárgyaltuk. Többen úgy vélekedtek, a könnyű lovasságokat kellene utánok küldeni, hogy fogságba kerítsék őket. De biz ez a szó elhangzott, hisz a császár jól tudja, mit kell cselekednie.

Mindenki csodálkozott ezen eljárás fölött, hogy a győzelmet ekként nem aknáztuk ki. Az öregek még sohasem láttak ilyesmit. Ugy vélekedtek, hogy a császár valami nagy csapást készít, tervez és Ney tábornaggal szárnyaltatja túl az ellenséget.

E közben sorakoztunk. Gerard tábornok szemlét tartott a 4-ik hadtest fölött. Azon három roham következtében, melynek az élére a mi zászlóaljunk volt előre tolva igen sok volt a veszteségünk. Gemeau őrnagy, Vidal kapitány megsebesültek, Gregoire és Vignet kapitányok elestek; még azonkívül két hadnagy és alhadnagy és 63 ember maradt a csatateren egyedül a mi zászlóaljunkból.

Czebede odavélekedett, hogy rosszabb a helyzetünk, mint még Montmirailnál volt. azért hogy tehát még az elvonulás előtt kiegészítik a csapatunkat.

Szerencsére ezenközben a 4-ik zászlóaljunk is előérkezett. Delong őrnagy vezette őket Metzből és mindjárt helyünkre állottak a harcvezetőben.

Mi fölöttünk Florentin kapitány parancsnokolt. Balra átat vezényelt és aztán bevonultunk a faluba, a templom mellé, hol egész tömeg kétkerekű talyiga várakozott.

Páronként osztottak szét bennünket, hogy a sebesültek tovaszállításában segédkezzünk. A lovasított vadászokat bizták

meg a kocsisornak Florenzbe szállításával, mert Lignyben nem értek, nem volt alkalmas hely számokra, teljes teli volt már a templom is velök.

A sebesülteket nem mi, hanem a katoná orvosok, gyógykatonák, néhány környékbeli orvos keresgették össze, mert a sok halott közül bajos volt a sebesülteket kiismerni. Mi csupán a szalmával rakott talyigákra rakásnál segédkeztünk nekik.

(Folyt. köv.)

Kis fűszerüzletbe

használható bolti álványok igen olcsón eladó. Eötvös-u. 11.

Feletőbb szegény,

jobb sorsra érdemes 4 gymnásiumot végzett fiatal ember irnoki, esetleg irodai vagy hivatal szolgálai állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Csikes Ernő férfi szabó

Főtér 58 sz. Ipar és kereskedelmi bankpalota.

Készít uri, polgári, katonai, papi és mindenféle

egyenruhákat

a legújabb divat és szabás szerint, — állandó raktár **kitünő minőségű**

külföldi és hazai kelmékből.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve,

12—2

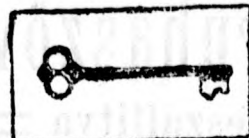
tisztelettel **CSIKES ERNŐ.**

Schicht-szappan

szarvas vagy kulcs

jegygyel

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható!

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22—24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főáradájából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$
1.50 3.— 6.— 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségéből postautalványon kérem

 Küzás már november hó 20 és 21-én.

